

2020 metų laisvųjų ekonominių zonų stebėsenos ataskaita

Ataskaitą parengė:
VŠĮ „Investuok Lietuvoje“

TURINYS

Įvadas	3
1. LEZ veiklos rezultatai	4
1.1. Kauno LEZ.....	4
1.2. Kėdainių LEZ	4
1.3. Klaipėdos LEZ.....	5
1.4. Šiaulių LEZ.....	5
1.5. Kitos LEZ	6
1.6. Lyginamoji rezultatų analizė.....	7
2. LEZ įtaka LR ūkio rodikliams	7

Įvadas

2018 m. birželio 1 d. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministras įsakymu Nr. 4-338 patvirtino Lietuvos Respublikoje veikiančių laisvųjų ekonominių zonų (toliau – LEZ) verslo planų įgyvendinimo, LEZ veikiančių įmonių ir LEZ valdymo bendrovių (toliau – VB) veiklos rezultatų stebėsenos atlikimo tvarkos aprašą, kuriuo stiprinama LEZ veiklos stebėseną, o VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ įgaliojama pagal valstybės registru ir informacinių sistemų duomenis parengti stebėsenos ataskaitą.

Vadovaujantis LEZ stebėsenos aprašu, stebėsenos ataskaitos duomenys, jeigu pagal juos tiesiogiai ar netiesiogiai galima nustatyti zonoje veikiančią įmonę ar zonų valdymo bendrovę, apie kurią ar kurios veiklos rezultatus buvo surinkti duomenys, yra konfidencialūs ir ekonomikos ir inovacijų ministerijos interneto svetainėje neskelbiami. Todėl šiame dokumente konfidencialūs duomenys nepateikiami.

Nuo 2021 m. LEZ įmonių veiklos rodiklių statistiką pradėjo skelbti Lietuvos statistikos departamentas, todėl šioje ataskaitoje nagrinėjant 2020 m. rodiklius ir lyginant juos su 2019 m. bus pasitelkiami būtent šie duomenys. Praeitose ataskaitose, apžvelgiant LEZ įmonių veiklos rodiklius, daugiausiai buvo pasitelkiami tarpžinybinės mokestinės duomenų saugyklos (TDS) duomenys. Statistikos departamentas naudoja platesnį spektrą duomenų šaltinių, kai kuriems rodiklių reikšmėms gali taikyti skirtingą metodologiją, nei buvo taikoma prieš tai skelbtose ataskaitose, ir gali neženkliai skirtis į statistiką įtraukiamų įmonių imtis, todėl rodiklių palyginamumas tarp šios ir praėjusių ataskaitų turi ribotumą.

1. LEZ veiklos rezultatai

2020 m. Lietuvos LEZ toliau augo LEZ veikiančių įmonių skaičius. Darbuotojų skaičius jose, palyginti su 2019 metais, augo 9 proc. ir metų pabaigoje siekė 7 262 dirbančiuosius. Lyginant su 2019 m., bendra LEZ įmonių apyvarta nežymiai sumažėjo (nuo 1,55 mlrd. Eur iki 1,49 mlrd. Eur.), tačiau augo įmonių sukurta pridėtinė vertė, kuri 2020 m. siekė 310 mln. Eur (25 proc. augimas).

LEZ įmonės per metus investavo 271 mln. Eur – arba 21 proc. mažiau nei 2019 m. LEZ VB investicijos zonoje 2020 m. reikšmingai išaugo ir siekė 9,3 mln. Eur.

Šiame skyriuje atskirai nagrinėjami Kauno, Kėdainių, Klaipėdos ir Šiaulių LEZ rezultatai. Kitų zonų rezultatai pateikiami juos subendrinus, kadangi šiose zonose veiklą vykdančių įmonių skaičius nėra didelis. Pateikiant rezultatus pavieniui, būtų rizikuojama atskleisti atskirų įmonių konfidencialius rodiklius.

1.1. Kauno LEZ

2020 metais Kauno LEZ veiklą pradėjo vykdyti 1 nauja įmonė. Vandens valymo įrangos komponentų ir medžiagų tiekėja **UAB „Chemsys“** baigė 2 000 kv. m ploto sandėlio ir 200 kv. m administracinio pastato įrengimą.

1 lentelė. Kauno LEZ veiklos rezultatai. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (samdomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Lietuvos statistikos departamentas; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		2019	2020	Pokytis
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	30	31	+1 įm.
Šių įmonių darbuotojų skaičius (vidutinis metinis)	sk.	2 588	3 259	+671 asm.
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	332	497	+50 proc.
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	64	117	+83 proc.
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė (metų pabaigoje)	mln. Eur	475	609	+28 proc.
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos (per metus)	mln. Eur	201	146	-27 proc.
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,32	0,09	-72 proc.
LEZ VB investicijos (iki metų pabaigos)	mln. Eur	5,99	6,07	+1 proc.

LEZ statusą turinčių įmonių skaičius Kauno LEZ teritorijoje 2020 m. pakilo iki 31. Darbuotojų skaičius, pajamos ir metinės investicijos smarkiai kilo jau trečius metus iš eilės. Lyginant su 2019 m., 2020 m. taip pat reikšmingai augo įmonių sukurta pridėtinė vertė.

1.2. Kėdainių LEZ

Kėdainių LEZ 2020 m. veiklą sustabdė viena iš anksčiau veikusių bendrovių - paukštienos produktų gamybos įmonė UAB „Agromėsa“.

2 lentelė. Kėdainių LEZ veiklos rezultatai. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (samdomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Lietuvos statistikos departamentas; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		2019	2020	Pokytis
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	5	4	-1 įm.
Šių įmonių darbuotojų skaičius (vidutinis metinis)	sk.	117	88	-29 asm.
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	13	13	0 proc.
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	2,3	4,5	+96 proc.
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė (metų pabaigoje)	mln. Eur	27	34	+27 proc.
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos (per metus)	mln. Eur	21	20	-5 proc.
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,04	0,03	-33 proc.
LEZ VB investicijos (iki metų pabaigos)	mln. Eur	0,30	0,33	+9 proc.

Vienai iš Kėdainių LEZ veikusių įmonių sustabdžius veiklą, sumažėjo ir bendras LEZ įmonių darbuotojų skaičius. Tačiau bendra LEZ veikiančių įmonių apyvarta išliko nepakitusi, o sukurta pridėtinė vertė augo beveik dvigubai ir siekė 4,5 mln. Eur. Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos 2020 m. išliko panašiam lygyje kaip ir 2019 m.

1.3. Klaipėdos LEZ

Klaipėdos LEZ teritorijoje veikiančių įmonių skaičius toliau augo, 2020 m. veiklą pradėjo vykdyti 4 naujos įmonės.

Danijos ir Lietuvos kapitalo laidų pynių ir kitų instaliacijos komponentų gamybos bendrovė **UAB "Baltic Comri Technologies"** pradėjo vykdyti gamybinio pastato su administracinėmis patalpomis projektą. Į 1 900 kv. m pastatą planuojama investuoti 1 mln. Eur.

Estijos grupei „BLRT Grupp“ priklausanti metalo apdirbimo ir prekybos įmonė UAB „**Elme Metall Klaipėda**“ pradėjo prekybinių, sandėliavimo ir administracinių patalpų projektavimą. Ateityje įmonė LEZ teritorijoje planuoja vykdyti ir metalo apdirbimo veiklą.

UAB „Klaipėdos metalo konstrukcijų gamykla“ pradėjo vykdyti metalo konstrukcijų ir kitų metalo gaminių gamybos bei apdirbimo veiklą.

Monake įsikūrusi bendrovė „GRH International“ įsteigusi statybinių plokščių gamybos ir statybos technologijų mokslinių tyrimų padalinį **UAB „GRH LT“** pradėjo vykdyti veiklą. Bendrovė planuoja įdarbinti apie 50 darbuotojų.

Klaipėdos LEZ įsikūrusi Ispanijos kapitalo baltymų maisto pramonei gamintoja UAB „Capella Baltica“ 2020 m. nevykdė ūkinės komercinės veiklos ir į Lietuvos statistikos departamento pateikiamą LEZ veikiančių įmonių 2020 m. statistiką neįtraukta.

3 lentelė. Klaipėdos LEZ veiklos rezultatai. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (samdomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Lietuvos statistikos departamentas; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		2019	2020	Pokytis
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	34	37	+3 įm.
Šių įmonių darbuotojų skaičius (vidutinis metinis)	sk.	3 244	3 019	-225 asm.
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	1 150	910	-21 proc.
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	161	154	-4 proc.
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė (metų pabaigoje)	mln. Eur	372	359	-4 proc.
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos (per metus)	mln. Eur	18	25	+41 proc.
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,85**	0,65**	-24 proc.
LEZ VB investicijos (iki metų pabaigos)*	mln. Eur	10,53	11,17	+6 proc.

*Nesant 2008, 2009 m. ataskaitų, investicijų suma atitinkamais metais prilyginta nuliui.

**Neįtraukta dalis, finansuota ES struktūrinių fondų lėšomis.

Lyginant su 2019 m., dalis Klaipėdos LEZ veikiančių įmonių rodiklių – darbuotojų skaičius, apyvarta, pridėtinė vertė 2020 m. traukėsi. Tačiau ir toliau augo įmonių skaičius bei tiesioginės investicijos. Taip pat augo LEZ VB investicijos.

1.4. Šiaulių LEZ

2020 m. Šiaulių LEZ veiklą pradėjo viena nauja įmonė.

Vokietijos kapitalo **UAB „BAR Baltic Production“** Šiaulių LEZ pradėjo automobilių krovinių liftų gamyklos ir administracinio pastato projektą. Gamykloje planuojama sukurti per 80 darbo vietų, planuojamas gamybos pajėgumas – 3 500 t automobilių krovinių liftų per metus.

4 lentelė. Šiaulių LEZ veiklos rezultatai. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (samdomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Lietuvos statistikos departamentas; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		2019	2020	Pokytis
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	3	4	+1 įm.
Šių įmonių darbuotojų skaičius (vidutinis metinis)	sk.	157	178	+21 asm.
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	14	15	+8 proc.
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	5,4	5,7	+6 proc.
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė (metų pabaigoje)	mln. Eur	9,1	16,3	+78 proc.
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos (per metus)	mln. Eur	6,5	10,5	+62 proc.
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,09	0,06	-33 proc.
LEZ VB investicijos (iki metų pabaigos)	mln. Eur	0,18	0,24	+33 proc.

Bendras Šiaulių LEZ veikiančių įmonių skaičius 2020 m. padidėjo nuo 3 iki 4 įmonių, o jose dirbančių darbuotojų skaičius – nuo 157 iki 178. Šių įmonių apyvarta išaugo 8 proc. (iki 15 mln. Eur), o surašyta pridėtinė vertė – 6 proc. (iki 5,7 mln. Eur).

1.5. Kitos LEZ

Likusiose LEZ veikiančių įmonių skaičius 2020 m. išliko nepasikeitęs.

5 lentelė. Akmenės, Marijampolės ir Panevėžio LEZ apibendrinti rezultatai. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (samdomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Lietuvos statistikos departamentas; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		2019	2020	Pokytis
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	5	5	+0 įm.
Šių įmonių darbuotojų skaičius (vidutinis metinis)	sk.	527	718	+191 asm.
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	40	55	+39 proc.
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	15	29	+95 proc.
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė (metų pabaigoje)	mln. Eur	91	97	+6 proc.
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos (per metus)	mln. Eur	121	70	-42 proc.
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,16	8,48	+5 123 proc.
LEZ VB investicijos (iki metų pabaigos)	mln. Eur	0,48	8,97	+1 759 proc.

2020 metais veiklą vykdančių įmonių skaičius likusiose LEZ išliko nepasikeitęs ir siekė 5 įmones. Ir toliau augo šiose įmonėse dirbančių darbuotojų skaičius ir apyvartos. Įmonių pridėtinė vertė lyginant su praėjusiais metais 2020 m. išaugo dvigubai. Šiose zonose veikiančių bendrovių tiesioginės investicijos per metus sumažėjo, tačiau labai stipriai išaugo LEZ VB investicijos į infrastruktūrą.

1.6. Lyginamoji rezultatų analizė

6 lentelė. 2020 ir 2019 metų veiklos rezultatų palyginimas. Šaltiniai: veikiančių įmonių sk., darbuotojų (sądomų) sk., įmonių apyvarta, įmonių pridėtinė vertė, įmonių ilgalaikio materialiojo turto vertė – Lietuvos statistikos departamentas; LEZ įmonių tiesioginės investicijos per metus, LEZ VB investicijos – LEZ VB veiklos rodiklių ataskaitos.

		Klaipėdos	Kauno	Kėdainių	Šiaulių	Kitos	Iš viso
LEZ veikiančių įmonių skaičius	sk.	37	31	4	4	5	81
Šių įmonių darbuotojų skaičius	sk.	3 019	3 259	178	88	718	7 262
Šių įmonių apyvarta (per metus)	mln. Eur	910	497	15	13	55	1 490
Šių įmonių pridėtinė vertė (per metus)	mln. Eur	154	117	5,7	4,5	29	310
Šių įmonių ilgalaikio mat. turto vertė	mln. Eur	359	609	34	16,3	97	1 155
Visų LEZ įmonių tiesioginės investicijos	mln. Eur	25	146	10,5	20	70	271
LEZ VB investicijos zonoje (per metus)	mln. Eur	0,65	0,09	0,03	0,06	8,48	9,3
LEZ VB investicijos (iki metų pabaigos)	mln. Eur	11,17	6,07	0,33	0,24	8,97	26,8

Pagal įmonių apyvartą ir kuriamą pridėtinę vertę 2020 m. lyderės pozicijas ir toliau išlaikė Klaipėdos LEZ, kurios įmonės sugeneravo du trečdalius bendros apyvartos ir pusę pridėtinės vertės. Kita vertus, Kauno LEZ priartėjo prie lyderės pagal įmonių skaičių, o pagal darbuotojų skaičių – pralenkė. Taip pat Kauno LEZ įsikūrusios įmonės ir toliau pirmauja pagal tiesioginių investicijų apimtį. Kitose LEZ įsikūrusios įmonės ir toliau stabiliai augino darbuotojų skaičių bei apyvartą, ypač išaugo šių įmonių sukurta pridėtinė vertė. Todėl tikėtina, kad lyderių atotrūkis ateityje mažės.

2. LEZ įtaka LR ūkio rodikliams

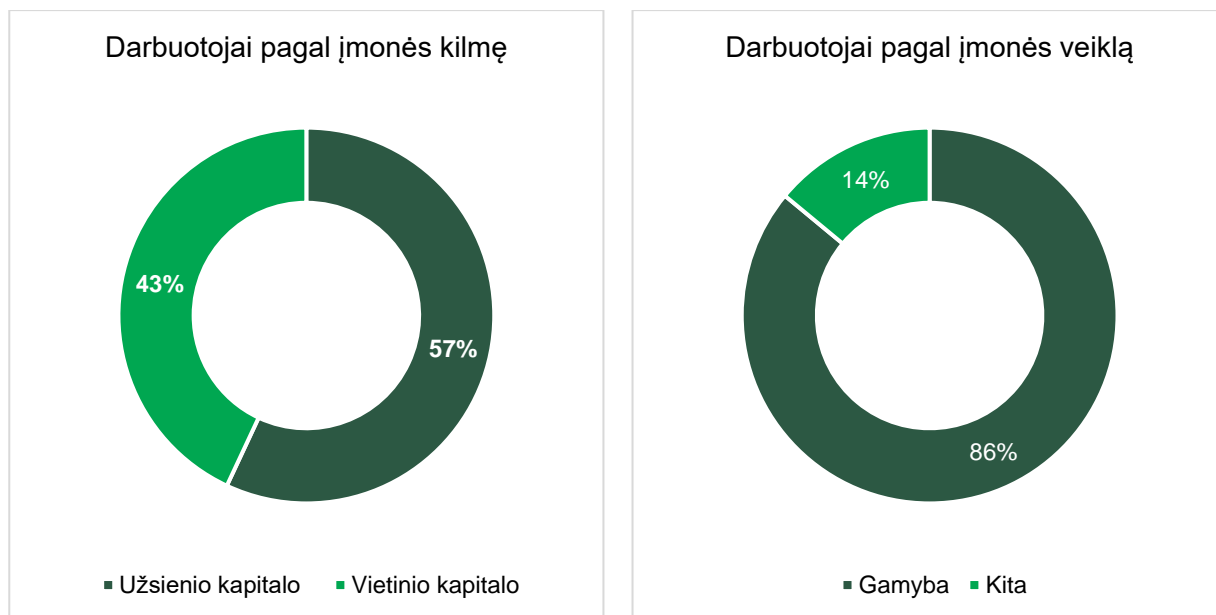
2020 metais Lietuvos LEZ teritorijose ūkinę komercinę veiklą vykdė 81 įmonė, o vidutinis metinis darbuotojų skaičius šiose įmonėse siekė apie 7 300. Bendra šių įmonių apyvarta 2020 m. siekė 1,5 mlrd. Eur pajamų¹.

Užsienio investicijos. Vienas iš LEZ steigimo tikslų – pritraukti užsienio investicijas – sėkmingai įgyvendinamas: 2020 m. užsienio kapitalo LEZ įmonėse dirbančių darbuotojų dalis siekė beveik du trečdalius visų LEZ įmonių darbuotojų (1 pav.).

Gamybos skatinimas. LEZ ypač prisideda prie gamybos plėtros šalyje – 86 proc. zonų įmonių darbuotojų dirba šios veiklos įmonėse (1 pav.). Atsižvelgiant į tai, kad gamyba yra pagrindinė LEZ įmonių veiklos sritis, toliau nagrinėjant jų bendrus rodiklius jie lyginami su Lietuvos gamybos sektoriumi.

¹ Pateikiant LEZ rezultatus, vertinamos veiklą tais metais vykdžiusios LEZ statusą turinčios įmonės.

1 pav. Pagrindiniai LEZ įmonių rezultatai pagal kapitalo kilmę. Šaltinis: darbuotojų skaičius - „Sodra“, 2020 m., įmonių skirstymas pagal kapitalo kilmę ir veiklos sritį – Statistikos departamentas.

Pridėtinė vertė. Per 2020 metus zonose buvo sukurta 310 mln. Eur pridėtinės vertės, tai sudarė 4 proc. viso Lietuvos apdirbamosios gamybos sektoriaus rezultato².

Užsienio prekyba. LEZ įmonių eksportas tais pačiais metais siekė 835 mln. Eur, arba 4,9 proc. visų lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės. Nagrinėjamais metais eksportas sudarė 56 proc. bendros visų LEZ įmonių apyvartos³.

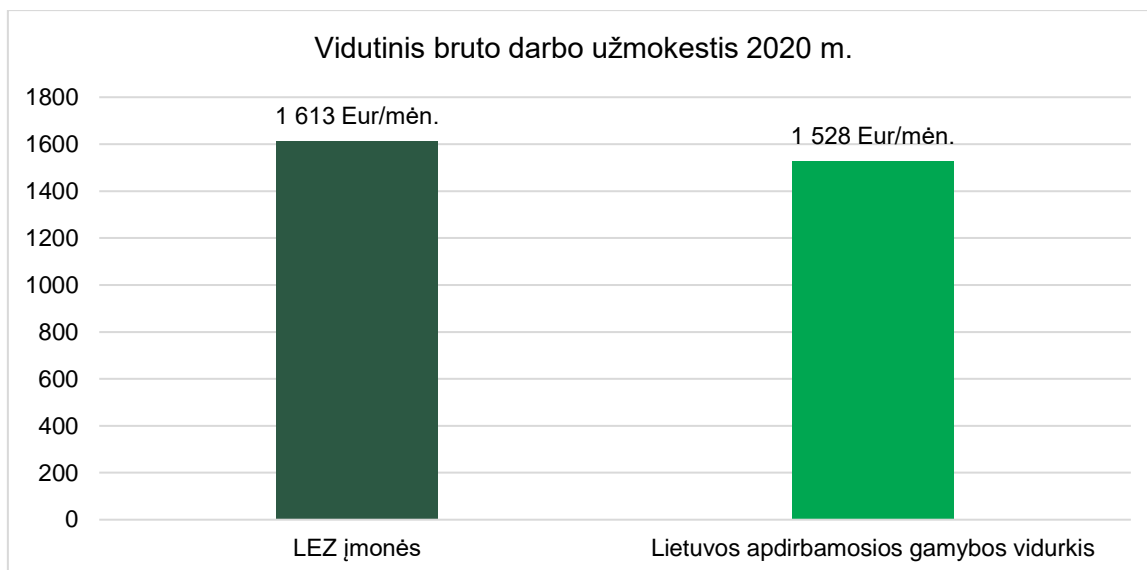
Darbo užmokestis. Nepaisant to, jog LEZ teritorijos įsikūrusios Lietuvos regionuose, vidutinis darbo užmokestis LEZ įmonėse 2020 m. 6 proc. pranoko viso Lietuvos apdirbamosios gamybos sektoriaus vidutinį darbo užmokestį (2 pav.)⁴.

² Statistikos departamento duomenys, 2020 m.

³ Statistikos departamento duomenys, 2020 m.

⁴ LEZ įmonių vidutinis darbo užmokestis apskaičiuotas kaip išlaidos darbuotojams tenkančios vienam LEZ įmonės darbuotojui per mėnesį, jas sumažinus 0,0177 darbdavio mokesčių koeficientu; Statistikos departamento duomenys.

2 pav. LEZ įmonių ir apdirbamosios gamybos sektoriaus įmonių vidutinis bruto darbo užmokestis 2020 m.. Šaltinis: Statistikos departamentas.

Papildomas poveikis. LEZ įmonės pasižymi kur kas didesniu multiplikatoriaus efektu nei vidutinė Lietuvos gamybos įmonė. Kad pagamintų galutinį produktą, LEZ įmonės perka itin daug žaliavų, paslaugų ir ilgalaikio turto (įrenginių, pastatų). 40% šios LEZ įmonių paklausos patenkina vietiniai tiekėjai.

2020 m. vienas LEZ darbuotojas vidutiniškai lemdavo 65 tūkst. Eur⁵ pajamų tiesioginiams LEZ įmonių tiekėjams. Palyginimui, pajamos vienam Lietuvos darbuotojui 2020 metais siekė apie 64 tūkst. Eur⁶. Taigi galima teigti, kad viena darbo vieta LEZ įmonėse vidutiniškai sukurdavo papildomą vieną darbo vietą tiekėjų įmonėse.

Verta atkreipti dėmesį, kad šis papildomas poveikis neapsiriboja vien tiesioginiais tiekėjais ir jų kuriamomis darbo vietomis. Paklausa vertės grandine keliauja ir toliau. Be to, prekes perka ne tik įmonės, bet ir jų darbuotojai, taigi visas LEZ poveikis dar reikšmingesnis.

⁵ LEZ įmonių pirkimai Lietuvoje, tenkantys vienam LEZ įmonių darbuotojui; Statistikos departamento duomenys.

⁶ Bendroji Lietuvos produkcija to meto kainomis, tenkanti vienam užimtam gyventojui; Statistikos departamento duomenys.

Laisvųjų ekonominių zonų stebėsenos ataskaita parengta remiantis Lietuvos Respublikos laisvųjų ekonominių zonų įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos EIM 2018 m. birželio 1 d. įsakymo Nr. 4-338 „Dėl Lietuvos Respublikoje veikiančių laisvųjų ekonominių zonų verslo planų įgyvendinimo, laisvosiose ekonominėse zonose veikiančių įmonių ir laisvųjų ekonominių zonų valdymo bendrovių veiklos rezultatų stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo ir Duomenų apie laisvųjų ekonominių zonų valdymo bendrovių ir laisvųjų ekonominių zonų įmonių veiklą bei jų veiklos rezultatus sąrašo formos patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo įsakymu patvirtintu Lietuvos Respublikoje veikiančių laisvųjų ekonominių zonų verslo planų įgyvendinimo, laisvosiose ekonominėse zonose veikiančių įmonių ir laisvųjų ekonominių zonų valdymo bendrovių veiklos rezultatų stebėsenos atlikimo tvarkos aprašu.

Dėl išsamesnės informacijos kreiptis toliau nurodytais kontaktais:

Arnas Aidukas

Investicinės aplinkos ekspertas | Projektų valdymo departamentas | VšĮ „Investuok Lietuvoje“

Tel. +370 658 95078

El. p. arnas.aidukas@investlithuania.com

Kristijonas Vaicekuskas

Vyr. analitikas | Projektų valdymo departamentas | VšĮ „Investuok Lietuvoje“

Tel. +370 616 95027

El. p. kristijonas.vaicekuskas@investlithuania.com